No. 108. Neue Jüdische Zeitung. II. Jahrgang.

נייע יידישע צייטונג

דיא
„נייע יידישע צייטונג"
ערשיינט יעדן
מאָנטאג
אונד דאָנערסטאג.

פּרענומעראַנדאָ-פּרייז:
גאַנציעריג 7 פל. — קר.
האַלבייעריג 3 „ 50
פיערטעליעריג 1 „ 75

דיא דעראָקציאָן
אונד אדמיניסטראַציאָן
בעפינדעט זיך
Schiffmannsgasse 6, Budepest,
וואָהין אלע דיא פּרענומעראַנדאָ-
געלדער צו זענדען זינד.

אינזעראַטע
ווערדען בילליגסט בערעכנעט.

ב״ה בודאפעסט, יד סיון. **Budapest, Donnerstag 1. Juni 1882.** שנת תרמ״ב לפ״ק.

אנרוהען אין עגיפטען.

דיא פאַרגעגנע אין עגיפטען זינד דאָך אינזער דענ געשעפטענדע לעזערען צו נאָכאמאָס טהיילע בעקאַנט. עס איזט דאזלבסט איינע יעזאלוציאָן איינגעבראכען, וויא זיא צו דען נאָכאמען ווערדען געראָפען, אונד דאס אלעס אין אַ אַלטען אונד אַלטמאָדישען אונד אין דער דעגעל צו געשעהען פלעגט. אין נעגענזאַטיל דאס אַלאַק איזט רוהיג אונד דיא רעיאָלוציאָן מאַכען דענ מיסטער אונד דאס מיליטער, וועלכע דעם וויצע-מאַנ דען נעהמען אונד פערוויינדען נאָכאין אייאַאַ דערפט שון נאָכאַטע אי״פיינע, דער עגיפטיזאַלינג דער ווירדען געשלאגען אונד אַן מאַנ צו טאַג ווירד דיא אינגאַרדזינג אונד דיא אַפּאַלאָזיאָנ. מיט דאזלבסט נאָכאמער אונס נאָכאמער. דער וויצע מאַנ, דער דאָזענט אינגעגראָבאמען אונד רעיאָלאַ-רעגירונג פיסטער מיטעטער וויצע אַפּאַטע בעגראָבען אונד דאס. ווירד פאַן דען נאָכאגאנגען נאָכאפאלגען אייגער פיראָנאמעגונג דער פאַרגעדעסענן מעגנגע עגיפטענס) שפּעטלדר בעשטערטש דאס ער דיעזען מיסטער ווידער אין דאס אַטע איינזעטצען, אונד דאס דער טרקישע סולטאן דאס אבערדאס. דיסטרעקטע אבער עגיפטען דאס, ווערדען אידס פאַן עגיפטען אידס, אַאַטס שטיגלדר דעפעשען גע. שיקט. אין וועלכען דיא מיסטער אונד נאָכאבערן דיא אבזעטצונג דיא „וועגראָגונג".

דיא וועגס מעכטיג, עמפלדר פאַרוויר אונד עגגלאנד. דיא אין דער געשעאַרטשנג דער פערדרעקנ. נעסטע אין עגיפטען דאס מיסטער אינטערעסטע דאס. בען. האבענן בעריינס קרייגסשיפ דאהין גע. שיקט. וואס מאַן איינע פאַאַטטע-רעפאָרטאַציאָנ גענגנט. אונגעלדר צו דעם צווערטן. דאמיט דיא דאָרט בעגרונדען עגלישען אונד פראַנצאָזישען אינטערעסאנען בעשטעהען זיינן. דייפזוגלדר אבער דאַטש דיא דאָרט. ווענן דיא זאַכע ווירקלדן גע. פאַרדאָלל. ווערדען אַלדען. אידיע נעשעפטע. בען אינטערעסענן, ווהדרנד אָבגאנגן. דיזוע אנגלייש. פראַנצאָזישע פאַטטע דיזע ווירקונג דערפאָלגעראָבען. דיא דיאָרעגונגן דער פערפאָלגער עגגלאנדס אונד פאַראַנדרעס ווערדען פערלאָבט אונד עס דיזס. דאַסס דאס לעבען אונד אינגעזאַמט דער אידעפעדער אין עגיפטען זעהר געפאַהרדעט איזט.

דאס איז אנגלייש פראַנצאָזישע פאַאַטטע. דאַסס דען נעגיינשטען עדפאָלגען דאבען ווירד. דאס דאס מאַן אס פאַראיס גע. וואַסס איינלאַס אין עגיפטען דאס דיעזע נעפאַהר אנדרערע. אלס דער טרלאַאַן אונד דער דעיאָלאַ. דענגע מיניסטער אינפאָרטשאַנדען ווערע. אונד דאך מאַן אונד ווירד עגגלאנד דיא דענגע אין עגיפטען נעכט מעסטע צוזעהען. דען דער אנגלאַ. גאַנגטע זעגע. דאנאל בולדרעט דען שלימסטער צו אנדערען. אונד דעזוגן וויע מיס עגגלאנד אַפּפּאַ דאבען. אבער עגגלאנד אין גאַראַדע עגטעט דורך דיא אינגלאנד אין אינלאנד אפלוהרד בעשעפטיגט אונד עגגלאנד. אונד עגגלאנד. דאס מאַן אינלאנד לייענען דאבען אונד עס שיינט. דאס מאַן אין עגיפ. טען דאס זעהר גוט ווייס אונד פערשטעהט. אונד דאדורך דיא עגגלישען קרייגסשיפ נעטט פעלד בעאַטעטט.

נון דער סולטאַן, דער אלליין נאָך אנזעהען אין עגיפטען בעזיטצט. ווערע עפאַהר. דאַרט זוהע אונד אדנונג ווערדער הערשטעללען. דער ווייצע. קאָנג דענן אין אים דיא מיליטעריישע הולפע אנגעזוכט. דיא מאַן אין אָאַסמאַנטיאַפּער נאָך אלס אנזעהנג בעצייכנעט. מאַן דאַט נור דיא עגטעוועדונג אינגעס טרקישען קאָאַמעסדאַנט אין איסמאיל געשעללט. דאס דער קאָאַמעססאר אל. זא שעללפערד-עפער דעם סולטאַנס, דורך זיין בלאַסעס עריינגען דיא שלאַכטונג דער ווירדען גר. מאַלטען ווירד. עגגלאנד אונד פראַנקרייך אבער זונד איפערזוכטע דאריין. דאס נור דער סולטאַן אין עגיפטען אינגלאנד אונד דיא רעיאָלאַ. דאס דער מיסטער אראבי בעי דורך אינגלאנד קוהנ. גען שטרייך זיך אבערגאַנגאס צום וויצעקאָניג פאַן עגיפטען ווירד איפיטזען לאַסטען, וואס דאַנן ערגעסט פאַלגען נאָך זיך צייהען ווירדע.

צו דעם סולאַרער בלוט-בלבול.

דיא נייעסטען נאָכריכטען אים נ י ר ד י. ח א ז א אבער דאס פערשוואנדענע מעד. כען ע. שאַלאַמאַי לייטען: דאס מיסטער וואַרדע נאָך נכט אי״פגעדרען. דער שרטש אים טשא-עס. לאר בעפינדעט זיך אין אינטערוכונגסהאַאַס. עבענ. דיא אייד זין 13-יעהרינער טאָכטער, דער נעגען דען פאַטער אי״סקריפּאַנט דאס. אַאַס ער דאס מיסטער נעבוגדען האבע. מאַן גלויבט אללגעמיין, דאס דער טאָכטער צו דער אינזאַנע אבגעריכטעט ווערדען וויל. דיא פערדאַכטס-גרונדע זינד אַאַן גאַנץ נעריי. נעם ווערטש. וואס דיא אינטערוכונג בעריינס אַאַסגעטהאן האט, איזט נאָך נאַכטיגס אונד דאַרף נאָך נכט מטשגעטהיילט ווערדען. פאַן דעם פער. שוואַרצען מיסטער. איזט ק ר י נ ג שטר. דער נעריכטס-פערזונדען אַאַן נעריכטערדאַאַ אַאַס בע. ריינס דעם יסטרע-מיסטער בעריכט אבער דער פאַראַלד עריינשאַפטע. דאס אַאַלד איזט גאַנץ רוהיג. אינזוהען ווערדען נכט בעפאַרכטעט. דער אבערגעשאַפטן דעם קאָמעטאַנס האט זיך נאָך סולאַרר בעעגענען — אים אנדערער קוילעלע מעל. דעם מאַן. דאס דיא איזמאַנען דער פערדאַאַטעטען נעגען דען שרטש ווערד פערדעכטיגענד זינד. דאס יעזאַר דאס ווערד עריינען דעם פערשוואנדע. נען מעדכענס נכט א ו נ מ א נ ל י כ ווערע. לוט איזמאַנען דער צייגען מאַן מעדכענען אנ. דערען דיזען אללע אנגעבען אין אין נעזאַלט. שרעעטען פערבעגען. דיא אַאַסבעראַנדע זינד דיעזע אנזאַטס. דאך גלויבען דיעזע אנגעבען נכט. דאס אללע זינדען אלס קאַנפּאַסמאַן מיט דיעזען פער. בעריכטן אין צוזאַמענגאַנג נעבראַכט ווערדען אין דאס. דאס נעריכט נעגען לוכעראַל אונד האַס מיט דען אינטערוכונגס-האַאַלונגען פאַר. א נ ג ר י ח ע ן זינד נ י כ ט צו בעפרכטען. דיא זינדען אין סולאַר לעבען אין בעסטער האַרמאָניע מיט דען אנדערען קאָאַפּסמאַנען. פיעלע זינדען זינד אין דיא אַרבעטס-פערטיגונג נעריאַלט. דער צייטונג „פעשטס נאַפּלאַי" ווירד אבער דיעזען אַאַלד אַאַנגעדרעט גענעדרעט: עסטערער שאַלאַאַשע פערשוואנד אַאַס ו-טען אַפּ-יל. דיא קלאַגען דער מיסטער אונד דיא איפיגעטטען פערדאַכטס-גרונ. דע האַאַטען צור אַאַלד. דיא דיא רעגעלרעכטע אנציינג בים נודערזאַאַטער גערכטסהאַאַע אַס 7. מאַי. אלזא נאָך אַאַללען פיגה זאַכען, פערשאַאַטעט וואורדע. דיא דאַרטיגע שאַאַטסאַנוואַלטשאַאַפט אונטערגעטעט דער עגיפטישען אַאַע אַס 12. מאַי אדרען אנטראַג, וואָריזיט זיטצענס דעם גערכטס. האַאַפּט אַאַס 18. בין 22. מאַי אין טשא-עסלאַר אין אַרט שטעטעלע דיא אונטערזוכונג דורכגע. פיהרט וואורדע. מיט דערען ליטטונג דער שאַאַטס. אנוואלט לאַיטפּלים ענרעשע-נאַדי אונד דער אונ. טערזוכונגס-ריכטער י. באַרי בעפעהלס וואַרען. אויף גרונד דיעזער אונטערזוכונג וואורדען זאַאַרט פיגה פערדעכטיגע פערהאַאַטען. שפּעטער וואורדען וועדרעגד דער אין נדרעדהאוא פאַרטגעזעצטען אונטערזוכונג אין טשא-עסלאַר נאָך דריי אַ. פער. האַאַפּטען. וועדרעגד צוויי אויף גרונד דעם פער. האַאַפּטונגס-בעפעהלס דעס אונטערזוכונגס-ריכטערס אנדערטוא אונטערבראַכט וואורדען, אים גאַנצען בעפינדען זיך דאַהער 10 פערזאָנען אין אינטערזו. כונגס האַאַס. דאך זינד נאָך אייניגע אַאַדערע פאַרטגעזעצטען אין טשא-עסלאַר נאָך דריי אַ. האַאַפּטען. וועדרעגד צוויי אויף גרונד דעם פער. האַאַפּטונגס-בעפעהלס דעס אונטערזוכונגס-ריכטערס אנדערטוא אונטערבראַכט וואורדען, אים גאַנצען בעפינדען זיך דאַהער 10 פערזאָנען אין אינטערזו. כונגס האַאַס. דאך זינד נאָך אייניגע אַאַדערע פאַרטגעזעצטען אין טשא-עסלאַר נאָך דריי אַ. האַאַפּטען. וועדרעגד צוויי אויף גרונד דעם פער. האַאַפּטונגס-בעפעהלס דעס אונטערזוכונגס-ריכטערס אנדערטוא אונטערבראַכט וואורדען זאַאַן דעם שטב. אראַאַק אונגער. אבדרם ברין, סאַמוועל לטסטע אונד מאַרטען נראַאַס. אַס 1. אפייל זאַללען אין טשא עסלאַר בעריכט דער שרטש-וואַהל פיער פערטע שרטשט ערשיינען זיין. דעם ווירד יעדאַר פאַן דען פערהאַאַטען, מיט אינזאַמטע דעם 16. יעהרינען אַאַדען דעם שטב. שטאַרבאַאַס אין אבריג. דע נעשטעללט. דיא עריינטשונג אינד נאָך נכט הערוויטשונג האַאַטען בעפעהלט זינד עבענ נעגען דיא פיער פערטע פערטע שרטשט. פאַר שטוא 10 מאַנען וואורדע אין טשא-לאָק דיא ליבע אינגעס מערדענס נעפונדען, פאַן פיזא שאַלאַאַי בעזעד. טיגט יעדאַר נכט אלס דיא ליבע אידרעס קונדעס פאַראַנגעס פאַרגעסטערן גגלאַנגטע אין דען נורעד. אחוזר נערכסטאַאַ אינע ווייטערליכע אנציינג. דאס מאַן אין טשא-דאַס דען נאַכטען פאַרטער אינגעס 14 בין 15-יעהרינע מערדענס נעפונדען האבע. אין דעם פאַרפיר וואַרען קינדער-ווא שפּרען פאַן גע. וואַלטשטיגטס צו בעטרעקטיג. דער קאָפּ פערזאַל. טע. דיא פיעטר העטען. וויא דער בריעפטרעגער פאַן אנדערען פאַרטע. נאַך אינטערגעגע וואַרטען דיא קאָפּפאַלאָזע ליכע בעגראַבען דער אַלטערזו. כונגס-ריכטער האט דיא בעזעטצונג דער ליכע אין נאַך אינד שטעללע פיר דען. 30 דיעזען אנגעאַרד. נעט אינד האט זיך פאַרגעטערן דיא אונטערזו. כונגס-אָאַמעססאַן נאַך טשא-אַאַ בעגעבען, אוס זיך פאַן דער ריכטיגטס דיעזער אנגאַבע אונד אללגעגאַלטס איך אַב דער ליבנאַס דער. דעם מערדענס איזט, אבערגעזיגט צו פערשאַאַפען. נאַך דען נעזעטצלעגען דער אַאַשליטשע בייגען דיא ציטיגונג איך דיא אנגעליכען איזאַאַנען דעם 16. יעהרינען בר-יעזען יאוזע שאַרף, איינע אַאַנגאַבע דעם שטב שאַרף דיא איזאַאַנען זאַללען דיא פאַללענע. נעגרדען זיין: אלס זיין פאַאַטער אים דעם פענסטער אנדרעם ווייזען עלסאַר אונד איזאַאַלו געלעגענען הייזכענס עסטער שאַלאַאַי הייטמעדרען זאַאַ. דיעס ער דא הערין. מיט דעם ווערזבען, דיא מאַנע — דא עבען שבת וואר — דאַאַ שייזען אים דעם אַפּען הערוסגעטמען, נאַכדעם דאס מערדען. איזט. בעפרעטען וואר. אַאַטטע עס דער שטב שאַאַ ריק. ווערטס. באַנד דעם מערדען דיא הענדע אונד פער. וואַרדטער עס אין אינעם צוטמעטר בין 10 אוהר אבענדס. וואַרען האט דער שטב אונד זיינע פיזא ווייזען 10 אונד 11 וואַרען נאַכטס דאס מערדען אין דיא פאַרהאַללע דער טעפעללס בעפאַנדען. וויא זיא, נאַכדעם אוהר דיא פיסע פיזא בעווייזען האַטטען. אין בעגגגוואַרטען דער פערמרדענס שוה

איגר אדדונג וועדער הערשטעללען. דער ווייצע. קאָנג דענן אין אים דיא מיליטעריישע הולפע אנגעזוכט. דיא מאַן אין אָאַסמאַנטיאַפּער נאָך אלס אנזעהנג בעצייכנעט. מאַן דאַט נור דיא עגטעוועדונג אינגעס טרקישען קאָאַמעסדאַר אין איזמאיל געשעללט. דאס דער קאָאַמעססאר אל. זא שעללפערד-עפער דעם סולטאַנס, דורך זיין בלאַסעס עריינגען דיא שלאַכטונג דער ווירדען גר. מאַלטען ווירד. עגגלאנד אונד פראַנקרייך אבער זונד איפערזוכטע דאריין. דאס נור דער סולטאַן אין עגיפטען אינגלאנד אונד דיא רעיאָלאַ. דאס דער מיסטער אראבי בעי דורך אינגלאנד קוהנ. גען שטרייך זיך אבערגאַנגאס צום וויצעקאָניג פאַן עגיפטען ווירד איפיטזען לאַסטען, וואס דאַנן ערגעסט פאַלגען נאָך זיך צייהען ווירדע.

צו דעם סולאַרער בלוט-בלבול.

דיא נייעסטען נאָכריכטען אים נ י ר ד י. ח א ז א אבער דאס פערשוואנדענע מעד. כען ע. שאַלאַמאַי לייטען: דאס מיסטער וואַרדע נאָך נכט אי״פגעדרען. דער שרטש אים טשא-עס. לאר בעפינדעט זיך אין אינטערוכונגסהאַאַס. עבענ. דיא אייד זין 13-יעהרינער טאָכטער, דער נעגען דען פאַטער אי״סקריפּאַנט דאס. אַאַס ער דאס מיסטער נעבוגדען האבע. מאַן גלויבט אללגעמיין, דאס דער טאָכטער צו דער אינזאַנע אבגעריכטעט ווערדען וויל. דיא דיא פערדאַכטס-גרונדע זינד אַאַן גאַנץ נערי. נעם ווערטש. וואס דיא אינטערוכונג בעריינס אַאַסגעטהאַן האט, איזט נאָך נאַכטיגס אונד דאַרף נאָך נכט מטשגעטהיילט ווערדען. פאַן דעם פער. שוואַרצען מיסטער. איזט ק ר י נ ג שטר. דער נעריכטס-פערזונדען אַאַן נעריכטערדאַאַ אַאַס בע. ריינס דעם יסטרע-מיסטער בעריכט אבער דער פאַראַלד עריינשאַפטע. דאס אַאַלד איזט גאַנץ רוהיג. אינזוהען ווערדען נכט בעפאַרכטעט. דער אבערגעשאַפטן דעם קאָמעטאַנס האט זיך נאָך סולאַרר בעעגענען — אים אנדערער קוילעלע מעל. דעם מאַן. דאס דיא איזמאַנען דער פערדאַאַטעטען נעגען דען שרטש ווערד פערדעכטיגענד זינד. דאס יעזאַר דאס ווערד עריינען דעם פערשוואנדע. נען מעדכענס נכט א ו נ מ א נ ל י כ ווערע. לוט איזמאַנען דער צייגען מאַן מעדכענען אנ. דערען דיזען אללע אנגעבען אין אין נעזאַלט. שרעעטען פערבעגען. דיא אַאַסבעראַנדע זינד דיעזע אנזאַטס. דאך גלויבען דיעזע אנגעבען נכט. דאס אללע זינדען אלס קאַנפּאַסמאַן מיט דיעזען פער. בעריכטן אין צוזאַמענגאַנג נעבראַכט ווערדען אין דאס. דאס נעריכט נעגען לוכעראַל אונד האַס מיט דען אינטערוכונגס-האַאַלונגען פאַר. א נ ג ר י ח ע ן זינד נ י כ ט צו בעפרכטען. דיא זינדען אין סולאַר לעבען אין בעסטער האַרמאָניע מיט דען אנדערען קאָאַפּסמאַנען. פיעלע זינדען זינד אין דיא אַרבעטס-פערטיגונג נעריאַלט. דער צייטונג „פעשטס נאַפּלאַי" ווירד אבער דיעזען אַאַלד אַאַנגעדרעט גענעדרעט: עסטערער שאַלאַאַשע פערשוואנד אַאַס ו-טען אַפּ-יל. דיא קלאַגען דער מיסטער אונד דיא איפיגעטטען פערדאַכטס-גרונ. דע האַאַטען צור אַאַלד. דיא דיא רעגעלרעכטע אנציינג בים נודערזאַאַטער גערכטסהאַאַע אַס 7. מאַי. אלזא נאָך אַאַללען פיגה זאַכען, פערשאַאַטעט

דיא
„נייע יידישע צייטונג"
ערשיינט יעדן
מאָנטאג
אונד דאָנערסטאג.

פּרענומעראַנדאָ-פּרייז:
גאַנציעריג 7 פל. — קר.
האַלבייעריג 3 „ 50
פיערטעליעריג 1 „ 75

דיא דעראָקציאָן
אונד אדמיניסטראַציאָן
בעפינדעט זיך
Schiffmannsgasse 6, Budepest,
וואָהין אלע דיא פּרענומעראַנדאָ-
געלדער צו זענדען זינד.

אינזעראַטע
ווערדען בילליגסט בערעכנעט.

10 גולד. ה׳ יצחק פלישמאנן 1 גולד. ה׳ יוסף זאב מארקיס 2 גולד. אחד נתן 1 גולד. ה׳ דוד ווייס 2 גולד. ה׳ בער ווייס 1 גולד. ה׳ דוד אדלער 2 גולד. ה׳ אברהם נאשטיען 1 גולד. ה׳ אייזיק דייש ווייס 50 קר. ה׳ יחזקאל וויטשמאנן חזן 2 גולד. ה׳ שמואל גרינפעלד 2 גולד. ה׳ אברהם ראטה 2 גולד. ה׳ יונה אבעלעס 5 גולד. ה׳ נח צבי אולדמאנן 50 קר. ה׳ בער לעווינגער 1 גולד. ה׳ עזריאל ריכטער 1 גולד. ה׳ יצחק מילדער 1 גולד. ה׳ מאיר צבי בלוא 3 גולד. ה׳ אייזיק פישמאנן 1 גולד. ה׳ חיים גרונבים 5 גולד. ה׳ יצחק נאם 2 גולד. ה׳ בנימין זאב טאטס 10 גולד. אחד נתן 2 גולד. ה׳ גחום לעוי 1 גולד. שמואל דאזענבערג 1 גולד. ה׳ יוסף יוחנן גאטטליעב 1 גולד. ה׳ משה ווינטער 1 גולד. ה׳ יששכר דוב 1 גולד. ה׳ יודא לינדענפעלד 1 גולד. ה׳ חיים לעווי 1 גולד. ה׳ מיכאעל טויב 5 גולד. אחד נתן 1 גולד. ה׳ הרש פאללאק אונד ה׳ וואלף דייטש 15 גולד. אחד נתן 15 גולד. ה׳ יעקב שפיטצער 1 גולד. ה׳ מאיר פוקס 2 גולד. אשה אחת נתנה 4.10 אחד נתן 1 גולד. ה׳ משה פייריגער 10 גולד. ה׳ סימאן באכבער 10 גו. ה׳ ישעה הרש פייעדמאנן 10 גולדען. ה׳ גוסטאוו הערצקא 5 גולד. ה׳ אלעקסאנדער הערשלער 5 גולד. ה׳ סאלאמאן צילצער 2 גולד. ה׳ עדוארד עליאס 2 גולד. ה׳ א׳ ה׳ זינגער 1 גולד. ה׳ ״פאללאק״ 1 גולד. ה׳ א׳ ג׳ ראמהויזער 1 גולד. ה׳ אדרן סאלאמאן 1 גולד. שמו פלא 4 גולד. סיממא 302 גולד 10 קר.

פרעגומעראציאָנס-איינלאדונג.

מיט 1. יוני בעגינט אין נייע אבאנעמענט, ווי ער. וובנן האבליכסט דיעיניגן הערען אבאנענטען, דיעניג פרעגומעראציאָן מיט 1. יוני צו עדלך נעמט אונס דען בע. טראג איינגעגען צו ״אלגעמ. דאמס״ אין דער צוזענדונג דעם בלאטעס קיינע שאדיגונג אויזגעטעט. ☞ נייא אויסגעשריבע אבאנענטע ערהאלטען דיא בלעטער מיט דעם ראמען ״וודא אונד ראס״ וא ווייס אונטער פאראנטה ווייסט אומגאנגס!

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער פייעז.

נעטרייד-נעשעפט. פאן ווייצען וואר נעסטערן מעסיג צו מארקטע נעבראכט. דער פערקיף וואר שוואך. 15000 מעטרי׳ וואורדען פערקאפט.

קאָרן —7,60—8.— גולדען.

נערסטע פעשטיוואארע 7.25—7.30 גול. מאלע-וואארע 7.40—7.50 גולד.

האפער —.7.03 גולד.

קוקורוץ 7,30—7.45 גולד.

דעפס קאָל פיר אויגוסט-פעפטעמבער 13¼—13.25 גולדען.

בודאפעסטער באָרזענקורזע פאם 27. מאי.

לאָזע.	קר	פל
1854 ער 4 פרעצענטיגע שאטאסלאָזע	50	119
1860 ער „ נאדזע לאָזע	—	130
1860 ער „ פיינסטע	95	133
1864 ער שאטאסלאָזע צו 100 גולדע	—	175
1864 ער „ צו 50 „	—	173
קרעדיטלאָזע	—	176
דאנו-דאמפשיפפאהרטס-לאָזע	50	111
אונגאר. פראמיע-לאָזע צו 100 גולדען	50	116
„ האלבע צו 50 גולדען	—	118
פרעמיען לאָזע	50	107
וויינער קאָמזמאלאָזע	—	126
פרעמיענע לאָזע צו 100 גולדען	—	127
קאָמע ״יעשאטיטע״	—	35
פרינקעלאָזע	10	27
אינסבריקער לאָזע	—	25
קלאָרי לאָזע צו 40 גולדען	50	41
קלענווייטש לאָזע „ 10 „	50	17
קראקויער לאָזע „ 20 „	—	20
אָלמער לאָזע „ 40 „	—	41
מאלסי׳ לאָזע „ 40 „	—	38
רודאלפסלאָזע „ 10 „	—	20
סאלם לאָזע „ 40 „	50	52
וואלצבורגער לאָזע „ 20 „	—	24
סט. גענאיס לאָזע „ 20 „	—	47
סאאנטריער לאָזע „ 20 „	—	23
וואלדשטיין לאָזע „ 20 „	—	29
ווינדישגרעץ לאָזע „ 20 „	—	39
לאינאצער לאָזע „ 20 „	—	25

ווערטה-פאפיערע.	קר	פל
אונגאריש נאדרענטע 6%	75	119
אונגאריש פאפיער-רענטע 5%	—	87
אונגאריש גרונדענ-אבסטונג	—	97
פעסטער-נאמאטיר	—	95
דיעזענבוריעיער	—	96
מאלציער	—	102
בוקאָווינער	50	100
אונגאריש אויזגאבאנ-אנלעהען	25	133
וויינגעהענס-אבלאזונגס-אנלייהאנגן	—	96
פפאנדשריב דער אונגאריש בארענקרע-דיט-אנשטאלט צו 5½ פרעצענט	—	101
דעסגלע דער אונג. דיאמאנד-באנק צו 5½%	—	102
דעסגלע אלגעמ. באָדענקרעדיט צו 5½%	—	100
דעסגלע צו 5 פרעצענט	50	101
דער אונגאריש-גאליציש	50	166
אפפאנדשריב קרעדיט-אקציען	50	169
אונגאריש קרעדיט-אקציען	—	337
פערבישע 3% אנלעהען	—	332
גולד-קורזע.		
ווילבער-אשיא	—	100
דוקאטן	65	5
אפפערריכיש-אונגאריש 8 גולדען-גולד-		
שטיק (20 פ-אנקס)	50	9
נאפאָלעאָנס	51	9
ווייטשע ריכסבאנקנאטען	55	58
20 מארק-שטיק	70	11
רוסישע אפיציעלע רובל	20	1

פרוכטפרייז דער קאָרנדאלגע פאם 27. מאי.

| | | |

שאַרפער ווינט פֿאַן רוסלאַנד וועהען, דער דייטש־לאַנד צוריק פֿאַרזוכט מאַכנס.

(נ ר אַ ק ב י י ס ט). דער געוועזענע ריידסאַנצלער אונד מיניסטער דעס אינסיערן, דער זיט יאַהרען אונזערע מאַנאַרכיע אַלס באַפֿעלהער אין לאַנדאַן פֿערטרעטען, האַט אַנגעדאַכט, זיינע מאַיעסטעט אונזער קאַיזער האַט משטעלסט אַלערעדאַקטעד האַנדשריבען פֿאַם 19. מאַי דאַ אַבראַהאַמס צו־רעקונגען בעגאַנטען אונד אין דאַנקבאַרען האַטען זיינע אַנערקענונג פֿיר דיא אינסטעניזיגקייטען דעסטע דיעזעס שאַפֿאַס. מאַנגע קוידגעגעבען.

(פֿיר דיא רוסישען יודען). אין דער־רעגין האַט זיך אין קאַמטשע געבילדעט, וועלכעס שפּענדען פֿיר דיא רוסישען יודען זאַם־מעלס. מאַן דער שפּיטצע דיעזעס קאַמיטעס שטעט הען דער בירגערמיסטער שמאַנאָ. דער רעפֿאָר־מיטען נייסטליכע רעזולטאַטען אונד דער קאַטהאָלישע פֿראַכטע הזלי, האַבען קאַמטשע, וועלכעס איינשליעס־ליך אַלס בריסטען בעשטעהט, עדליכע אייגען אייס־ריס אַן דער־ביישעריגע בירגער וועגען אינטער־שטיצונג נגד־בייטרעגע, האַט קאַמטשע האַט נאַם־האַפֿטע שפּענדען געגעבענס.

(דיא רוסישען פֿליטלינג־גע בראַדס). אין אינגעגייגע דער דאַם נאַטהאַנדער דער רוסישען יודען אין בראַד בעזוכטעטע, שרעדערע דאַם עלטער פֿיל גרעל־לער אַלס אַלע בעריכטע אַלס אַנס בין יעטצט דורך דיא ריטטונג צוגעלאַנגט זינד. אין דיעזעס בעריכטע עס: בראַד איזט אין קלייניגס שטעדטכען, וועכלעס פֿיר אייגען גראַבען צילוס פֿאַן פֿערפֿעלד מיניסטער נאַכען אינגעאַרבייטונגס אזוי. אַם נאַנצען זינד מאַ דיעזעס שטעדטכען 6 נאַסס־הייזער אונד אייגע קליינע אַנצאַהל פֿרייוואַטווער־מערע. דער פֿאַרבערד כאַם אין דיעזער שטאַדט צור שאַפֿענג. אַלס דיא רוסישען אינוואַנדערער דיע זע אימולייג בעפֿאַלגערונג אונד הוילפֿע אַרבייטען אונד צייטשען דיעזעלבען אדרעסע אינגעגאַנגען אונד זוכטען. דאַס קאַנטען מאַן טרען. מאַן האַט דיא אַר־מען פֿערפֿאַלגטען רוסישען יודען נאַך מאַלכיריס פֿערזאַמט אונד אין וואַרטען אַנפֿאַנגס דיא בעפֿע־מען קוואַרטערע אַנגעוויעזען. אַלס עדליכע שפּע־טער דיא אינוואַנדערונג מאַסקעראַדיירט נעשאַה מיס. מע מאַן דיס פֿיר דיעזע אַרמען מענשען שאַפֿען, אונד האַס אייגען דיא שייגנ־אַבריס אונד ברעט. נעגייא נעבסטס דען דאַנז נעדאַרינגען לאַקאַלטע.

(דער הייליגען שריפֿט דייטש: דאַס וואָרט נאַפּשען איזט נעלייזערס. אין שילד איזט ער אַלליגן דענגען, דיא אויף אירן פֿערשיידען. — דיא עיסטע שטוט דער לייטער, דיא דאַרגעשטעלדס איזט אויף דער ערדע. אונד דערען שפּיטצע אין דען היממעל. דאַס, דיא בעשטיידונג. דיא איזט דאַס ציכען דעס גוטדעס, דען נאַפּס מיס אונזערען פֿאַר־עלערען נשלאַסס־ען. אַס אכטען מאַנז נאַך זייגער נעבוטס מיס דאַס מענגלעכע קינד אין דייטען בונד פֿאַרבונדען ווערדען, דאַמיט עס דאַס בונדעס־ציכען אונדערשיידליך אין דען קאַיסער מראַנע, דאַמיט עס אימפֿערוויהרענד דאַס בעזוכסטייען דאַנזע, דאַס דער יודע בעריידען אַז, נאַפּס צו דענען אונד זייגען הייליגען נאַמען צו פֿערקונדען. דאַס איזט דער צווייק אונד דאַס צייל דעס בונדעס. דען נאַפּס מיס אונזערען פֿאַרלעבען נשלאַסס־ען, אונד דערפֿאַר־אַלליגען וויר דיא בעשטיידונג, אין עדליכען דאַס מיס־טעריעזע דער שאַפֿענג, אום דאַס מענשען האַרץ, נאַכען צו עטשיידיקען אונד צור אַלליגען דענען צו בייזינגען.")

„וויסס דיא אייך, יודע, (עגעזענגעגע טיראַס רוסוס) וואַס דיא שפּרעכסט? קאַנגען מענשען דאַס הערסטעלען, וואַרבע אייסשאַפֿענגען, דיא פֿיעסטיגע וואַנגע, דען לייכטל־כען מאַנד אונד דיא צאַהלאַלען שטערע אייגענשאַפֿטען, לענ־קען אונד ליישען?"

„דיא האַסס מיך נעפֿאַנס, (אגאַוראַיעשע ראַבבי עקיבא) וועסטען וועדקע שאַנד זיגר, דיא וועדקע נאַפּשען אייר דיא וועדקע פֿון מענשען. דאַרייטע אונד אַרבעט אין בעגעגע אויף דאַס, וואַס מענשען וויססען קאַנגען, דיגר דיא וועדקע דער מענשען שאַנד. נעשפּאַפֿען מיר, אַ קאַ־ען, דאַס אין דיעס אייגענס בייסשפּיעלע נאַכזוייזע."

דער קאַיזער נעשפּאַפֿען עס, ראַבבי עקיבא גינג אונד קרייטשט באַלד אין בעגלייטונג אייגענס דיענערס צוריק. אין־עלבער אייגען אדרעסע הערבייבראַכט אונד אייגען פֿאַפֿאַלליגן קוכען, דאַס מיסטעריוזעדיק אייגען צו־קע־בעקערס.

„וועדע דער, אַ קאַיזער, (אגאַוראַיעשע ראַבבי אַדרעגן אונד נאַפּשען דוערע, זאָ האַט נאַפּס דיא וואַכסען לאַסטען, אבער אויס דערזעלבען פֿיזוס האַבען מענשען דיעזען קאַפּפּעליכען קוכען הערגעשפּעלדס. דער קיגען אויס אין מענשענווערע, דאַרע אַך עכס דאַס דיא בע־דיטסטע דיא וועדקע דער מענשען זינד שאַנד אויס דיא וועדקע נאַפּשען?"

„וואַרס, (פֿאַראַטע טיראַס רוסוס) פֿאַלגדערעדע אויהר דיא בעשטיידונג?

„אַך האַבע מיר נעראַבס, (אגאַוראַיעשע ראַבבי עקיבא) דאַס דאַהין דייטע פֿאַראַנ צעגלט, אונד דערפֿאַהלט האַבע אַך נעראַבס. דיא, וועדקע דער מענשען זיגן שאַנד. אַנס וויזע, דעס זיך נאַפּס אַפּפּענבאַרס האַס, האַס עד גע־יעטצע אונד פֿאַרשיידען נייסס נעגענגע, דורך דיא פֿון אונס מאַלזיך נעמאַכס ווירד, אונזערען נייסס צו לייטערן, אונזע־רען קאַיסער דעס נייססע דיענסטבאַר צו מאַכען, ווייא עס ווייטס דיא אייך, ווייא, (עגעזענגעגע טיראַס רוסוס) וואַס דיא שפּרעכסט? קאַנגען מענשען דאַס הערסטעלען, ראַבבי עקיבא אַנגע, דען לייכטל־כען מאַנד אונד דיא צאַהלאַלען שטערע אייגענשאַפֿטען, לענ־קען אונד ליישען?"

„דיא האַסס מיך נעפֿאַנס, (אגאַוראַיעשע ראַבבי עקיבא) וועסטען וועדקע שאַנד זיגר, דיא וועדקע נאַפּשען אייר דיא וועדקע דער מענשען. דאַרייטע אונד אַרבעט אין בעגעגע אויף דאַס, וואַס מענשען וויססען קאַנגען, דיגר דיא וועדקע דער מענשען שאַנד. נעשפּאַפֿען מיר, אַ קאַ־ען, דאַס אין דיעס אייגענס בייסשפּיעלע נאַכזוייזע."

דער קאַיזער נעשפּאַפֿען עס, ראַבבי עקיבא גינג אונד קרייטשט באַלד אין בעגלייטונג אייגענס דיענערס צוריק. אין־עלבער אייגען אדרעסע הערבייבראַכט אונד אייגען פֿאַפֿאַלליגן קוכען, דאַס מיסטעריוזעדיק אייגען צו־קע־בעקערס.

„וועדע דער, אַ קאַיזער, (אגאַוראַיעשע ראַבבי אַדרעגן אונד נאַפּשען דוערע, זאָ האַט נאַפּס דיא וואַכסען לאַסטען, אבער אויס דערזעלבען פֿיזוס האַבען מענשען דיעזען קאַפּפּעליכען קוכען הערגעשפּעלדס. דער קיגען אויס אין מענשענווערע, דאַרע אַך עכס דאַס דיא בע־דיטסטע דיא וועדקע דער מענשען זינד שאַנד אויס דיא וועדקע נאַפּשען?"

„וואַרס, (פֿאַראַטע טיראַס רוסוס) פֿאַלגדערעדע אויהר דיא בעשטיידונג?

„אַך האַבע מיר נעראַבס, (אגאַוראַיעשע ראַבבי עקיבא) דאַס דאַהין דייטע פֿאַראַנ צעגלט, אונד דערפֿאַהלט האַבע אַך נעראַבס. דיא, וועדקע דער מענשען זיגן שאַנד. אַנס וויזע, דעס זיך נאַפּס אַפּפּענבאַרס האַס, האַס עד גע־יעטצע אונד פֿאַרשיידען נייסס נעגענגע, דורך דיא פֿון אונס מאַלזיך נעמאַכס ווירד, אונזערען נייסס צו לייטערן, אונזע־רען קאַיסער דעס נייססע דיענסטבאַר צו מאַכען, ווייא עס

ווייטס דיא אייך, יודע, (עגעזענגעגע טיראַס רוסוס) וואַס דיא שפּרעכסט? קאַנגען מענשען דאַס הערסטעלען, וואַרבע אייסשאַפֿענגען, דיא פֿיעסטיגע וואַנגע, דען לייכטל־כען מאַנד אונד דיא צאַהלאַלען שטערע אייגענשאַפֿטען, לענ־קען אונד ליישען?"

„דיא האַסס מיך נעפֿאַנס, (אגאַוראַיעשע ראַבבי עקיבא) וועסטען וועדקע שאַנד זיגר, דיא וועדקע נאַפּשען אייר דיא וועדקע דער מענשען. דאַרייטע אונד אַרבעט אין בעגעגע אויף דאַס, וואַס מענשען וויססען קאַנגען, דיגר דיא וועדקע דער מענשען שאַנד. נעשפּאַפֿען מיר, אַ קאַ־ען, דאַס אין דיעס אייגענס בייסשפּיעלע נאַכזוייזע."

דער קאַיזער נעשפּאַפֿען עס, ראַבבי עקיבא גינג אונד קרייטשט באַלד אין בעגלייטונג אייגענס דיענערס צוריק. אין־עלבער אייגען אדרעסע הערבייבראַכט אונד אייגען פֿאַפֿאַלליגן קוכען, דאַס מיסטעריוזעדיק אייגען צו־קע־בעקערס.

„וועדע דער, אַ קאַיזער, (אגאַוראַיעשע ראַבבי אַדרעגן אונד נאַפּשען דוערע, זאָ האַט נאַפּס דיא וואַכסען לאַסטען, אבער אויס דערזעלבען פֿיזוס האַבען מענשען דיעזען קאַפּפּעליכען קוכען הערגעשפּעלדס. דער קיגען אויס אין מענשענווערע, דאַרע אַך עכס דאַס דיא בע־דיטסטע דיא וועדקע דער מענשען זינד שאַנד אויס דיא וועדקע נאַפּשען?"

„וואַרס, (פֿאַראַטע טיראַס רוסוס) פֿאַלגדערעדע אויהר דיא בעשטיידונג?

„אַך האַבע מיר נעראַבס, (אגאַוראַיעשע ראַבבי עקיבא) דאַס דאַהין דייטע פֿאַראַנ צעגלט, אונד דערפֿאַהלט האַבע אַך נעראַבס. דיא, וועדקע דער מענשען זיגן שאַנד. אַנס וויזע, דעס זיך נאַפּס אַפּפּענבאַרס האַס, האַס עד גע־יעטצע אונד פֿאַרשיידען נייסס נעגענגע, דורך דיא פֿון אונס מאַלזיך נעמאַכס ווירד, אונזערען נייסס צו לייטערן, אונזע־רען קאַיסער דעס נייססע דיענסטבאַר צו מאַכען, ווייא עס

איף איינען דאזעלבסט בעפינדליכען טיש געלעגענ וואורדע. דען זאחן דעם שטיש יאגטע מאן הינים, אבער ער זאה דורך דאס שליסעללאך, וויא ען דער שוחט שמועעל זאגט דעם מעדען דער האלז אבשניטט, דאס הערפאר־וויללעגערע בלוט אין טעללער איפינג אונד זאראנן אין איין גראסעס גיפעס שטעקען. אין דיעזער וויזע וויירד אינטער דער בעפאלקערונג דיא אוסאנע דעם קאנען פערבייטעט — דיא שטימונג איזט איינע רוהיגע דיא מערקווירדיגע פאן ערדענשטיים אונטער דער בע־פאלקערונג זינד אינפאך אנבעגרענדעט אונד עס ווערט ווערד צו זייגען, דאסס דאס פאלק ווייטער זיך רוהיג פערהאלטט אונד נ׳כט אנלאס נעבע. איף דער איינען אדער אנדערען דיטע דיא געמטהער צו ערבייטערן. דיא אינפאך־שיזונ דעם פערבי־בענס, וועגן אין אלכעס טראנזפורטיר בעשטראפונג וואורדען, איזט דיא קעקסמפלאריישע בעשטראפונג דער טהעטער, זונד דאס נעמיינזאמע אינטערעסס אללער בארגער דעם פאטערלאנדס. פאר וועלכען ערדעס כאראסאקטעללע אינטערעסס אין דען הונטערגעזונד טרעטען מיס — שרעקלך וואללען ווייר פאן צוויי מיסדהולונגען דעם „גענעטלעגשטען קענטנונס נרדמען דיא דער איינען ווייר ערגעהלט, דאס דיא אונטערזוכונג, איך איף עפאר איסנג־ד־ערזטע ווארדע, דיא דיא עסלאר־ע־ווען ערגעזעל־טען. אין עמארער ווייזע בעטטעלער דיא אס שבת הגדול אין עסלאר נעזעהען דיא אונטערזוכונג וואורדע אונטער בייזיהלפ דעם אדיסיר־בטערס מאריין אדרע הרכנעפרדים. בלייבט ערגאר אד־נע רעווולטאט. אים עסלאר איזט נור איין יידישער אינזאאדגער ווייט לענגערער צייט אין ערלי אביוב־זענד, פאן דיעזעם קאנגע עדאך קיינע שרעקלאכע אן איינעם מאדדע פאר־אינסגעגעצט ווערדען. אין עמאר האטטע אבריגענס דאס פאלק קיינע אר־זאבע. דען יודען צו צירנען: איזט נא אוך דער רבטער אין יודע אונד איינע אללגעמיין בעליעב־טע פערזאן! אין דעם צווישען בלאטטעס ווירד נעמעלדעט, דאס דער טעזא־אהזיעדער קאמטס פער מט פאנזוריגן אונד דער עלטערער פאר־אייא דען דאראנגען אד־טאראקסען שיחט נעסטערן פער־האפטעטע אונד פערפאלגטרט.

אלזו אנשאמט ליכט אונד קלאריהייט אין דער זאכע צו ערלאנגען, ווירד דיעזער אינגלייקזו־לינג פאלל מעדר אונד מעדר פערזוכט. דיא אינזאנגען דעם 16־יערדיגען יאנגען דעם שמש דערמאנטן לוטשעטע. „וואס דיא פאן דער יודע־שאפט דעם לאנדעס ערהאבענע בעשטערדיג אנ־בעלאנגט, דאס בעזאגט־ערס בים נעמיינע אפלקע דאס אפראהטהיל ווייטער אנגעגעבען איזט, אלס אב דיא יודען צור אבהאלטונג דעם פסח־פעסטעס ברוטטענבלוט נאטהיג־ווענדיג אונד דאס שאן פיי־לע פערפאלגענען דעם־אלבער ערלידען. — מאנע דאס קאמטאם דען ג׳טשען דיעזעם פאריהטהיל נאך מאגלכיהיט איס דען קאדזיף שאנען אונד דיא בעלערדען, דאס נאך דעם יודישען נעזעטצ אונד נאך דעם אלטען טעסטאמענט. אף דענען דיא יודישע רעליגאן בזיטטס בערוהט. דער מאדד עבענאא דיא שאן דען נעזעטצען דער בריטטליכען רעליגאן שטאבאר איזט: אין אל־גע דעסטען קאנגע מאן. וועגן זיך אין אדער דער אנדערע זיטע אים אבערגלייבען אין איינען מאדד איינלאאסס, דענזעלבען עבענזא וועגע דער נאנ־צען יודישען נאצאיאנ־בזיטען, אלס אין פאן אי־נעם בריטטען פערהאלטער מאדד צום אנדען נעגען דיא נאנצע בריטטענהיט פערלייטען דורטטע אב־ריגענס מאנע דאס קאמטאם דאריף זאריזאם אב־נעמען דיא דיא ווירזאאמס נ׳כט מטהאנדעלט ווע־דע אונד מאנע דאס דעם עפיינען אפלקע אונטער שווערער שטאפ פערבאטען זין ערגיכע אפלקע זאללען אבער נאך דער שטרענגע דעם גזעזעצעס בעשטראפט ווערדען. עס וואורדע פאלגענדע בע־שלוס עפאמטס: דיעזע פערפערדונג וווירד דען בע־צירקס־אבערשטהלרינטען צו דעם צוועקע מיטגעגעבען. דאס זיא אינ נאנצען קאמטאמע קונדמאכונגען אין דיעזעם זינגע עראלם־טען אונד אללען זיא ערדען דערארטיגען אפלל דערגאנס אונטערזוכען אם דארוך דער גיטטס דיעזער פערפערדונג צו ענטשערבען.“ איזט דער טאבאל־טשטער אפם 27. יולי 1791 דעם טאבאל־טשטער קאמטאמעס.

דיי טשלאנד בעפעסטיגונ זיינע האפען אין דייטשלאנד הערשט אינע רודרינע טרעטגקיט. דיא דייטשען אפטזוע־האפען יודערדן נעמרלך נעגען רוסלאנד בעפעסטיגט. מאן וויל נ׳כט אבערראשט יודערדן — ווער קאנן וויססען דיא צייט בריינגט. בזמארק איזט אין נעשטרטער. דער נעדרעע אונדערע אינבערראשט, אבער דך זעלבסט נ׳כט אן ליייכט אינבערראשען לאסט דיא פעסטענגען קעל מעמעל אונד דאנציג ווערדען פערשטערקט. דיא עס נאאמט איזט, נייע פעסטונגס־מרהטע ערבייט, קורזין עס מוס אין עס וואר נ׳כט נעריינגערעט. אלס דאס דיא וועלט אאן נן אן אן אנטאנאם איינען נ׳יזן נאאם צו אזפערזע דאבע. דעם נעגענשאאנדע דער וויידערנאאטרליכען ליסטע דעם קאזיגרס ואללטען אעמסעל ערריכטעט, ואללטען אפ־פער הארנענראאס ווערדען, צו אזס וואללטען דיא קנעגע־מעטע אונד טראאיכסע מעטשטיגס אזיריע נעבעטע עס־מאדענדען!

אונד צו נעשאאה אין דער טראאס. דיא ערסטען קנעס־לער דעם ריינעם וועסטאפיזיטשען אין דער הערשעללונג דער אנטאאס־בלדער. דיא אין דען נייא ברוטטען אנטי־נאאנטמעטלן אינגשעללט וווירדען.

איינע וואכען נאך דען ערגעללטען ראאיינסטען נעגאאן אאבבר עקבא פאן ווייגער שווערע קראאנקהיט. ער באאללטען זיך, צו פוללא וועטוריא צו נעהען אונד זיינע שולד צו נאאללען.

„פערזיהט, (שפראך דער אאבבר) דאס איך דען פער־פאללאאנ נ׳כט אייגנעראללטען; שווערע קראאנקהיט האטטע מיך אייס לאנגע נעווארט.“

בייא דיעזען וואר־טען לייטס ער דורך צוויי וויינער שולדיגע דיא אונטערזוכונגס־ווארטע אין אנדערע אין אנדערע אין אין אנטאאס־אנטאאס, דענזעלבען עבענזא וועגע דער נאנ־צען יודישען נאצאיאנ־בזיטען, אלס אין פאן אי־נעם בריטטען פערהאלטער מאדד צום אנדען נעגען דיא נאנצע בריטטענהיט פערלייטען דורטטע אב־ריגענס מאנע דאס קאמטאם דאריף זאריזאם אב־נעמען דיא דיא ווירזאאמס נ׳כט מטהאנדעלט ווע־דע אונד מאנע דאס דעם עפיינען אפלקע אונטער שווערער שטאפ פערבאטען זין ערגיכע אפלקע זאללען אבער נאך דער שטרענגע דעם גזעזעצעס בעשטראפט ווערדען. עס וואורדע אפלגענדע בע־שלוס עפאמטס: דיעזע פערפערדונג וווירד דען בע־צירקס־אבערשטהלרינטען צו דעם צוועקע מיטגעגעבען. דאס זיא אינ נאנצען קאמטאמע קונדמאכונגען אין דיעזעם זינגע עראלם־טען אונד אללען זיא ערדען דערארטיגען אפלל דערגאנס אונטערזוכען אם דארוך דער גיטטס דיעזער פערפערדונג צו ענטשערבען.“ איזט דער טאבאל־טשטער אפם 27. יולי 1791 דעם טאבאל־טשטער קאמטאמעס.

דייטשלאנד בעפעסטיגונ זיינע האפען אין דייטשלאנד הערשט אינע רודרינע טרעטגקיט. דיא דייטשען אפטזוע־האפען יודערדן נעמרלך נעגען רוסלאנד בעפעסטיגט. מאן וויל נ׳כט אבערראשט יודערדן — ווער קאנן וויססען דיא צייט בריינגט. בזמארק איזט אין נעשטרטער. דער נעדרעע אונדערע אינבערראשט, אבער דך זעלבסט נ׳כט אן ליייכט אינבערראשען לאסט דיא פעסטענגען קעל מעמעל אונד דאנציג ווערדען פערשטערקט. דיא עס נאאמט איזט, נייע פעסטונגס־מרהטע ערבייט, קורזין עס מוס אין הערשטען אונד אוך דיא נעשיקע דעם יודישען אפל־לאנגט. דאס בעזאגט־ערס בים נעמיינע אפלקע דאס אפראהטהיל ווייטער אנגעגעבען איזט, אלס אב דיא יודען צור אבהאלטונג דעם פסח־פעסטעס ברוטטענבלוט נאטהיג־ווענדיג אונד דאס שאן פיי־לע פערפאלגענען דעם־אלבער ערלידען. — מאנע דאס קאמטאם דען ג׳טשען דיעזעם פאריהטהיל נאך מאגלכיהיט איס דען קאדזיף שאנען אונד דיא בעלערדען, דאס נאך דעם יודישען נעזעטצ צו אונד נאך דעם אלטען טעסטאמענט. אף דענען דיא יודישע רעליגאן בזיטטס בערוהט. דער מאדד עבענאא דיא שאן דען נעזעטצען דער בריטטליכען רעליגאן שטאבאר איזט: אין אל־גע דעסטען קאנגע מאן. וועגן זיך אין אדער דער אנדערע זיטע אים אבערגלייבען אין איינען מאדד איינלאאסס, דענזעלבען עבענזא וועגע דער נאנ־צען יודישען נאצאיאנ־בזיטען, אלס אין פאן אי־נעם בריטטען פערהאלטער מאדד צום אנדען נעגען דיא נאנצע בריטטענהיט פערלייטען דורטטע אב־ריגענס מאנע דאס קאמטאם דאריף זאריזאם אב־נעמען דיא דיא ווירזאאמס נ׳כט מטהאנדעלט ווע־דע אונד מאנע דאס דעם עפיינען אפלקע אונטער שווערער שטאפ פערבאטען זין ערגיכע אפלקע זאללען אבער נאך דער שטרענגע דעם גזעזעצעס בעשטראפט ווערדען. עס וואורדע אפלגענדע בע־שלוס עפאמטס: דיעזע פערפערדונג וווירד דען בע־צירקס־אבערשטהלרינטען צו דעם צוועקע מיטגעגעבען. דאס זיא אינ נאנצען קאמטאמע קונדמאכונגען אין דיעזעם זינגע עראלם־טען אונד אללען זיא ערדען דערארטיגען אפלל דערגאנס אונטערזוכען אם דארוך דער גיטטס דיעזער פערפערדונג צו ענטשערבען.“ איזט דער טאבאל־טשטער אפם 27. יולי 1791 דעם טאבאל־טשטער קאמטאמעס.

פאלליעטאן.

יודא אונד ראם.

(43־טע פאר־שעצונג.)

דער פראם דער פרייגען וואר דעם קאיזער פערזאגט, אבער דער שטיין שניטט אזם דאס הערץ צוזאמענ־אזם־טעפערט ווענן אונד מאכטע אין דאס ווייטע לך, דאס ערד שטמטע איינעם בקראנקען, וועגן ער דא איך נור פאן פערן האיזע, איין בעאזיהונגס אונד אין צאין פערזעטצען.

ער בליקטע שאארף אינס לעערע אונד מורמעלטע פאר זיך הין:

„דיא נאנצע מענשהייט זאלל מיט מיר קלאגען!“

בייא דיעזען וואורטען ערזאאק ער זיך אונד זאגטע פעסט אונד נעשטרענג:

„עططע שטרעקע אין דיא האנד אים אונד אידר המפלשטע האנס מיך: ערד אאבטע אין דיא ווייטע לאל־אטאאם אינגען אלזאאר ערהבען: דען פאיינד, דען אידר מיר ריייטעם, נעבען אך איך נון צום נעפערטען. נעמטס אזזן פרינדלך אין אידר אונטשטעלבלוטען לישבע דער וועלט! ווער פאאן איך דאך זיך רחמון, שאאנע צו זיין, אלס אטאאם וואר? אונד ווער פאאן איך דעפטט מיר זאן אטאאם נעטר אונד טייינ ערזוזעזען, אלס אייער נייטר נעגאאסס?“

דיעזעם נעלבטן שיין הארזאן וואהלגעפאלן צו האאבען.

מיט פעططע שרייטטע נינו צו וואהל אינע האלבע שטונדע אויף אונד אב. דאנן כעפאאל ער, דען נעגיהס שרייבער העלאאר צו רופען.

דער בייזיכט בראאכטע אז אאפטער, וואס זיין הערר אזם דיקטירטע.

הערר אזם אין דיא נעשיקע דעם יודישען אפל־לאנגט, דאס בעזאגט־ערס בים נעמיינע אפלקע דאס אפראהטהיל ווייטער אנגעגעבען איזט, אלס אב דיא יודען צור אבהאלטונג דעם פסח־פעططע ברוטטענבלוט נאטהיג־ווענדיג אונד דאס שאן פיי־לע פערפאלגענען דעם־אלבער ערלידען. — מאנע דאס קאמטאם דען ג׳טשען דיעזעם פאריהטהיל נאך מאגלכיהיט איס דען קאדזיף שאנען אונד דיא בעלערדען, דאס נאך דעם יודישען נעזעטצ צו אונד נאך דעם אלטען טעططאמענט. אף דענען דיא יודישע רעליגאן בזיטטס בערוהט. דער מאדד עבענאא דיא שאן דען נעזעטצען דער בריטטליכען רעליגאן שטאבאר איזט: אין אל־גע דעططען קאנגע מאן. וועגן זיך אין אדער דער אנדערע זיטע אים אבערגלייבען אין איינען מאדד איינלאאططס, דענזעלבען עבענזא וועגע דער נאנ־צען יודישען נאצאיאנ־בזיטען, אלס אין פאן אי־נעם בריטטען פערהאלטער מאדד צום אנדען נעגען דיא נאנצע בריטטענהיט פערלייטען דורططע אב־ריגענס מאנע דאס קאמטאם דאריף זאריזאם אב־נעמען דיא דיא ווירזאאמס נ׳כט מטהאנדעלט ווע־דע אונד מאנע דאס דעם עפיינען אפלקע אונטער שווערער שטאפ פערבאטען זין ערגיכע אפלקע זאללען אבער נאך דער שטרענגע דעם גזעזעצעס בעשטראפט ווערדען. עס וואורדע אפלגענדע בע־שלוס עפאמטס: דיעזע פערפערדונג וווירד דען בע־צירקס־אבערשטהלרינטען צו דעם צוועקע מיטגעגעבען. דאס זיא אינ נאנצען קאמטאמע קונדמאכונגען אין דיעזעם זינגע עראלם־טען אונד אללען זיא ערדען דערארטיגען אפלל דערגאנס אונטערזוכען אם דארוך דער גיטטס דיעזער פערפערדונג צו ענטשערבען.“ איזט דער טאבאל־טשטער אפם 27. יולי 1791 דעם טאבאל־טשטער קאמטאמעס.

פאלליעטאן.

יודא אונד ראם.

(43־טע פאר־שעצונג.)

דער פראם דער פרייגען וואר דעם קאיזער פערזאגט, אבער דער שטיין שניטט אזם דאס הערץ צוזאמענ־אזם־טעפערט ווענן אונד מאכטע אין דאס ווייטע לך, דאס ערד שטמטע איינעם בקראנקען, וועגן ער דא איך נור פאן פערן האיזע, איין בעאזיהונגס אונד אין צאין פערזעטצען.

ער בליקטע שאארף אינס לעערע אונד מורמעלטע פאר זיך הין:

„דיא נאנצע מענשהייט זאלל מיט מיר קלאגען!“

בייא דיעזען וואורטען ערזאאק ער זיך אונד זאגטע פעططע אונד נעשטרענג:

„עططע שטרעקע אין דיא האנד אים אונד אידר המפלשטע האנס מיך: ערד אאבטע אין דיא ווייטע לאל־אטאאם אינגען אלזאאר ערהבען: דען פאיינד, דען אידר מיר ריייטעם, נעבען אך איך נון צום נעפערטען. נעמטס אזזן פרינדלך אין אידר אונטשטעלבלוטען לישבע דער וועלט! ווער פאאן איך דאך זיך רחמון, שאאנע צו זיין, אלס אטאאם וואר? אונד ווער פאאן איך דעططט מיר זאן אטאאם נעטר אונד טייינ ערזוזעזען, אלס אייער נייטר נעגאאסס?“

דיעזעם נעלבטן שיין הארזאן וואהלגעפאלן צו האאבען.

מיט פעططע שרייטטע נינו צו וואהל אינע האלבע שטונדע אויף אונד אב. דאנן כעפאאל ער, דען נעגיהס שרייבער העלאאר צו רופען.

דער בייזיכט בראאכטע אז אאפטער, וואס זיין הערר אזם דיקטירטע.

הערר אזם אין דיא נעשיקע דעם יודישען אפל־לאנגט, דאס בעזאגט־ערס בים נעמיינע אפלקע דאס אפראהטהיל ווייטער אנגעגעבען איזט, אלס אב דיא יודען צור אבהאלטונג דעם פסח־פעططע ברוטטענבלוט נאטהיג־ווענדיג אונד דאס שאן פיי־לע פערפאלגענען דעם־אלבער ערלידען. — מאנע דאס קאמטאם דען ג׳טשען דיעזעם פאריהטהיל נאך מאגלכיהיט איס דען קאדזיף שאנען אונד דיא בעלערדען, דאס נאך דעם יודישען נעזעטצ צו אונד נאך דעם אלטען טעططאמענט. אף דענען דיא יודישע רעליגאן בזיטטס בערוהט. דער מאדד עבענאא דיא שאן דען נעזעטצען דער בריטטליכען רעליגאן שטאבאר איזט: אין אל־גע דעططען קאנגע מאן. וועגן זיך אין אדער דער אנדערע זיטע אים אבערגלייבען אין איינען מאדד איינלאאططס, דענזעלבען עבענזא וועגע דער נאנ־צען יודישען נאצאיאנ־בזיטען, אלס אין פאן אי־נעם בריטטען פערהאלטער מאדד צום אנדען נעגען דיא נאנצע בריטטענהיט פערלייטען דורططע אב־ריגענס מאנע דאס קאמטאם דאריף זאריזאם אב־נעמען דיא דיא ווירזאאמס נ׳כט מטהאנדעלט ווע־דע אונד מאנע דאס דעם עפיינען אפלקע אונטער שווערער שטאפ פערבאטען זין ערגיכע אפלקע זאללען אבער נאך דער שטרענגע דעם גזעזעצעס בעשטראפט ווערדען. עס וואורדע אפלגענדע בע־שלוס עפאמטס: דיעזע פערפערדונג וווירד דען בע־צירקס־אבערשטהלרינטען צו דעם צוועקע מיטגעגעבען. דאס זיא אינ נאנצען קאמטאמע קונדמאכונגען אין דיעזעם זינגע עראלם־טען אונד אללען זיא ערדען דערארטיגען אפלל דערגאנס אונטערזוכען אם דארוך דער גיטטס דיעזער פערפערדונג צו ענטשערבען.“ איזט דער טאבאל־טשטער אפם 27. יולי 1791 דעם טאבאל־טשטער קאמטאמעס.

עס וואר נ׳כט נעריינגערע. אלס דאס דיא וועלט אאן נן אן אן אנטאנאם איינען נ׳יזן נאאם צו אזפערזע דאבע. דעם נעגענשאאנדע דער וויידערנאאטרליכען ליסטע דעם קאיזערס ואללטען אעמסעל ערריכטעט, ואללטען אפ־פער הארנענראאס ווערדען, צו אזס ואללטען דיא קנעגע־מעטע אונד טראאיכסע מעטשטיגס אזיריע נעבעטע עס־מאדענדען!

אונד צו נעשאאה דער טראאס. דיא ערסטען קנעס־לער דעם ריינעם וועסטאפיזיטשען אין דער הערשעללונג דער אנטאאס־בלדער. דיא אין דען נייא ברוטטען אנטי־נאאנטמעטלן אינגשעללט וווירדען.

איינע וואכען נאך דען ערגעללטען ראאיינסטען נעגאאן אאבבר עקבא פאן ווייגער שווערע קראאנקהיט. ער באאללטען זיך, צו פוללא וועטוריא צו נעהען אונד זיינע שולד צו נאאללען.

„פערזיהט, (שפראך דער אאבבר) דאס איך דען פער־פאללאאנ נ׳כט אייגנעראללטען; שווערע קראאנקהיט האטטע מיך אייס לאנגע נעווארט.“

בייא דיעזען וואר־טען לייטס ער דורך צוויי וויינער שולדיגע דיא אונטערזוכונגס־ווארטע אין אנדערע אין אנדערע אין אין אנטאאס־אנטאאס, דענזעלבען עבענזא וועגע דער נאנ־צען יודישען נאצאיאנ־בזיטען, אלס אין פאן אי־נעם בריטטען פערהאלטער מאדד צום אנדען נעגען דיא נאנצע בריטטענהיט פערלייטען דורططע אב־ריגענס מאנע דאס קאמטאם דאריף זאריזאם אב־נעמען דיא דיא ווירזאאמס נ׳כט מטהאנדעלט ווע־דע אונד מאנע דאס דעם עפיינען אפלקע אונטער שווערער שטאפ פערבאטען זין ערגיכע אפלקע זאללען אבער נאך דער שטרענגע דעם גזעזעצעס בעשטראפט ווערדען. עס וואורדע אפלגענדע בע־שלוס עפאמטס: דיעזע פערפערדונג וווירד דען בע־צירקס־אבערשטהלרינטען צו דעם צוועקע מיטגעגעבען. דאס זיא אינ נאנצען קאמטאמע קונדמאכונגען אין דיעזעם זינגע עראלם־טען אונד אללען זיא ערדען דערארטיגען אפלל דערגאנס אונטערזוכען אם דארוך דער גיטטס דיעזער פערפערדונג צו ענטשערבען.“ איזט דער טאבאל־טשטער אפם 27. יולי 1791 דעם טאבאל־טשטער קאמטאמעס.

אלזו אנשאמט ליכט אונד קלאריהייט אין דער זאכע צו ערלאנגען, ווירד דיעזער אינגלייקזו־לינג פאלל מעדר אונד מעדר פערזוכט. דיא אינזאנגען דעם 16־יערדיגען יאנגען דעם שמש